

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE CORPUL NAȚIONAL AL POLIȚIȘTILOR

BIROUL EXECUTIV CENTRAL

INFORMARE

22.06.2018

Corpul Național al Polițiștilor vă informează că în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 21.06.2022 a fost publicată **DECIZIA Curții Constituționale nr. 315 din 07 aprilie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.36 alin. (4) și (5) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române:**

” 1. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată direct de Avocatul Poporului și constată că dispozițiile art. 36 alin. (4) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor și constată că soluția legislativă cuprinsă de art. 36 alin. (5) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, care nu limitează durata măsurii conducerii persoanei la sediul poliției, este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 7 aprilie 2022.” (textul integral: https://www.cnpromania.ro/upload/blog/Decizia_CC_215_2022.pdf)

Dispozițiile art. 36 alin. 4 și 5 din Legea nr. 218/2002 (în forma în vigoare la data de 07.04.2022), la care fac referire prevederile de lege declarate neconstituționale, au următorul cuprins:

„Art. 36

.....

(4) Verificarea situației de fapt și, după caz, luarea măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției se realizează de îndată, fără a depăși un termen de 8 ore de la momentul inițierii deplasării.

.....

(5) Polițistul are obligația de a permite persoanei să părăsească de îndată sediul poliției:

- după finalizarea activităților, chiar dacă termenele prevăzute la alin. (4) și (4¹) nu au expirat;
- după expirarea termenului prevăzut la alin. (4), dacă identitatea persoanei a fost stabilită;
- după expirarea termenului prevăzut la alin. (4¹), chiar dacă identitatea persoanei nu a putut fi stabilită.”

Dintre motivele care au stat la baza admiterii/respingerii excepției de neconstituționalitate, vă prezentăm:

- ✚ Curtea reține că, sub aspect substanțial, măsura conducerii persoanei este reglementată de art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002, care stabilește dreptul polițistului să conducă persoane la sediul poliției, ca măsură administrativă, în condițiile legii. În ceea ce privește condițiile stabilite de lege cu privire la această măsură, Curtea reține ca relevante dispozițiile art. 36-40 din Legea nr. 218/2002, care instituie cazurile în care polițistul este îndreptățit să conducă o persoană la sediul poliției [art. 36 alin. (1) lit. a)-d) din lege], drepturile persoanei conduse la sediul poliției (art. 38 și 39 din lege), precum și obligațiile polițistului (art. 37 și 40). De asemenea, Curtea observă că

dispozițiile art. 40 alin. (1) din Legea nr. 218/2002 stabilesc obligația polițistului de a întocmi un proces-verbal în care consemnează, printre altele, ora inițierii deplasării la sediul poliției și finalizării verificării situației persoanei și luării măsurilor legale. În consecință, Curtea reține astfel, că, sub aspect temporal, măsura conducerii persoanei la sediul poliției începe la momentul inițierii deplasării la sediul poliției și se încheie la momentul finalizării verificării situației persoanei și luării măsurilor legale, când polițistul are obligația de a permite persoanei să părăsească, de îndată, sediul poliției. În cadrul acestor limite temporale, măsura presupune o serie de activități întreprinse de polițist, în vederea realizării scopului pentru care măsura a fost dispusă, spre exemplu, verificarea identității, luarea unor declarații, solicitarea semnării unor înscrisuri sau alte măsuri realizate cu această ocazie.

- ✚ Sub aspectul garanțiilor de ordin temporal reglementate în cazul măsurii conducerii persoanei la sediul poliției, Curtea observă că dispozițiile art. 36 alin. (4) și (5) din Legea nr. 218/2002, criticate în prezenta cauză, utilizează sintagma "de îndată" cu privire la verificarea situației de fapt și, după caz, luarea măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției, precum și cu privire la posibilitatea de a părăsi sediul poliției după finalizarea activităților sau a măsurilor legale care se impun.
- ✚ Analizând evoluția cadrului legislativ în materia măsurii conducerii persoanei la sediul poliției, cu privire la durata acesteia, Curtea observă că această măsură a fost reglementată prin Legea nr. 218/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 9 mai 2002, care prin art. 31 alin. (1) lit. b) stabilea că: "În realizarea atribuțiilor ce îi revin, potrivit legii, polițistul este investit cu exercițiul autorității publice și are următoarele drepturi și obligații principale: (...); b) să conducă la sediul poliției pe cei care, prin acțiunile lor, periclitează viața persoanelor, ordinea publică sau alte valori sociale, precum și persoanele suspecte de săvârșirea unor fapte ilegale, a căror identitate nu a putut fi stabilită în condițiile legii; în cazurile nerespectării dispozițiilor date de polițist, acesta este îndreptățit să folosească forța; verificarea situației acestor categorii de persoane și luarea măsurilor legale, după caz, se realizează în cel mult 24 de ore, ca măsură administrativă;". Curtea observă că prin această reglementare se instituia o durată maximă a măsurii administrative a conducerii persoanei la sediul poliției, stabilită de lege prin sintagma "cel mult 24 de ore".
- ✚ Ulterior, prin art. II pct. 5 din Legea nr. 192/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul ordinii și siguranței publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 868 din 28 octombrie 2019, dispozițiile art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002 au fost modificate, iar prin art. II pct. 8 din Legea nr. 192/2019 au fost introduse dispozițiile art. 32⁴ alin. (4) și (5), care, în urma republicării Legii nr. 218/2002, au devenit art. 36 alin. (4) și (5), criticate în prezenta cauză.
- ✚ Din analiza procesului legislativ al Legii nr. 192/2019 Curtea observă că în forma propunerii legislative avute în vedere de inițiatori, prin art. II pct. 6, se propunea modificarea dispozițiilor art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002, care urmau să aibă următorul cuprins: "să conducă persoane la sediul poliției, ca măsură administrativă, în condițiile prezentei legi". De asemenea, prin art. II pct. 9 se propunea introducerea în cuprinsul legii a art. 32⁴ alin. (4) și (5), potrivit cărora: "(4) Verificarea situației de fapt și, după caz, luarea măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției se realizează de îndată, dar nu mai mult de 8 ore de la momentul inițierii deplasării.
- ✚ (5) În situația în care identitatea persoanei nu a putut fi stabilită în termenul prevăzut la alin. (4), acest termen se prelungește cu perioada necesară stabilirii identității, verificării situației de fapt, și, după caz, luării măsurilor legale, dar nu mai mult de 12 ore de la momentul inițierii deplasării."
- ✚ În expunerea de motive a Legii nr. 192/2019 se realizează o amplă prezentare a măsurii conducerii persoanei la sediul poliției și a soluțiilor legislative în materie adoptate de diverse state europene, reținându-se, în esență, că "noile reglementări creează reguli clare privind condițiile în care poate fi dispusă această măsură și instituie garanțiile necesare respectării drepturilor cetățenilor". Astfel, "în privința modului de aplicare a măsurii, arătăm că verificarea situației persoanei conduse la sediul poliției și luarea măsurilor legale se vor realiza în cel mult 8 ore de la momentul inițierii deplasării. Dacă identitatea persoanei nu a putut fi stabilită, acest termen poate fi prelungit, cu perioada necesară stabilirii identității, verificării situației de fapt și, după caz, luării măsurilor legale, fără a se depăși 12 ore de la momentul inițierii deplasării". Se arată că "proiectul oferă

suficiente pârghii pentru a se respecta drepturile persoanei conduse la sediul poliției, iar legislația oferă instrumentele necesare pentru a sancționa un eventual comportament abuziv, atât al polițistului, cât și al șefului ierarhic superior. Însăși detalierea măsurii conducerii la sediul poliției, prin reglementări de nivelul legii, reprezintă cea mai bună garanție pentru respectarea drepturilor cetățeanului". Senatul, în calitate de primă Cameră sesizată, a adoptat propunerea legislativă în forma propusă de inițiatori. În forma adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, soluția legislativă cuprinsă de art. 32⁴ alin. (4) și (5) a fost modificată, ajungându-se astfel la conținutul normativ cuprins în dispozițiile art. 36 alin. (4) și (5) din Legea nr. 218/2002, republicată.

- ✚ Curtea observă, de asemenea, că, în data de 5 aprilie 2022, Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat Legea pentru modificarea și completarea art. 36 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române (nepublicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la data pronunțării prezentei decizii). Astfel, în ceea ce privește verificarea situației de fapt și, după caz, luarea măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției este instituit un termen de 8 ore "de la momentul inițierii deplasării", care, în condițiile articolului unic pct. 2 din lege, poate fi prelungit până la 12 ore "de la momentul inițierii deplasării". În expunerea de motive a acestui act normativ se arată că, "ținând cont de interesul permanent al Poliției Române în vederea asigurării protecției și a respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și de faptul că organele de poliție urmăresc să își desfășoare activitatea fără a contraveni întregului ansamblu de convingeri comunitare, se propune a fi operate intervenții legislative pe marginea prevederilor privind conducerea administrativă la sediul poliției, astfel încât acestea să prevină și să elimine apariția oricăror moduri de acțiune neunitare de acțiune în rândul polițiștilor. În acest sens, se impune stabilirea unei durate determinate pentru aplicarea măsurii conducerii unei persoane la sediul poliției și pentru desfășurarea activităților polițienești conexe acestei măsuri".
- ✚ În plus, Curtea observă că reglementări privind măsura conducerii persoanei la sediul poliției, sub aspectul duratei maxime a acestei măsuri, se regăsesc în prezent în Legea poliției locale nr. 155/2010, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 339 din 8 mai 2014, care prin art. 20 alin. (1) lit. h) stabilește că: "(1) În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, potrivit legii, polițistul local are următoarele drepturi principale: (...) h) să conducă la sediul poliției locale sau al unităților/structurilor teritoriale ale Poliției Române pe cei care prin acțiunile lor periclitează integritatea corporală, sănătatea sau viața persoanelor, ordinea publică ori alte valori sociale, precum și persoanele suspecte de săvârșirea unor fapte ilegale, a căror identitate nu a putut fi stabilită în condițiile legii. Verificarea situației acestor categorii de persoane și luarea măsurilor legale, după caz, se realizează în cel mult 12 ore din momentul depistării, ca măsură administrativă". Astfel, această reglementare instituie o durată maximă a măsurii, stabilită de lege prin sintagma "în cel mult 12 ore".
- ✚ Analizând jurisprudența sa în materie, Curtea reține că în Decizia nr. 132 din 18 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 9 mai 2002, a examinat constituționalitatea prevederilor de lege referitoare la măsura conducerii persoanei la sediul poliției, cuprinse în art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 9 mai 2002. Cu acel prilej, Curtea a reținut că noțiunea de "libertate individuală", utilizată în cuprinsul art. 23 din Constituție, desemnează posibilitatea fizică a persoanei de a se manifesta în limitele sale naturale, fără a fi supusă altor restrângeri sau opreliști decât cele stabilite prin ordinea de drept. La fel ca celelalte drepturi și libertăți fundamentale, libertatea individuală nu are un caracter absolut, astfel că exercițiul acesteia poate fi restrâns în cazurile prevăzute de art. 49 alin. (1) din Constituția din 1991 (devenit art. 53 din Constituția republicată în anul 2003), și anume pentru: "apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav". Restrângerea în aceste cazuri trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate aduce atingere înseși existenței dreptului sau a libertății.
- ✚ În concordanță cu aceste principii, art. 23 din Constituție reglementează condițiile în care autoritățile competente ale statului pot fi abilitate prin lege să restrângă exercițiul libertății

individuale, pe calea măsurilor de reținere și de arestare preventivă. Astfel, în ceea ce privește măsura reținerii unei persoane, potrivit art. 23 alin. (2) din Constituția din 1991, aceasta este permisă "numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege", iar potrivit art. 23 alin. (3), durata ei nu poate depăși 24 de ore. Constituția se referă în prevederile citate la toate cazurile în care autoritățile publice competente sunt autorizate prin lege să ia măsura reținerii unei persoane, fie că este vorba despre o măsură preventivă dispusă în procesul penal, despre una luată în cadrul procedurii contravenționale sau despre o altă măsură de reținere cu caracter administrativ. În toate aceste cazuri reținerea nu poate depăși 24 de ore, iar în conformitate cu dispozițiile art. 23 alin. (6) din Legea fundamentală, eliberarea celui reținut este obligatorie dacă motivele care au determinat această măsură au dispărut.

- ✚ Curtea a reținut că prin art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române se instituie un complex de activități specifice organelor de poliție, și anume conducerea la sediul poliției - dacă este cazul, prin folosirea forței - a categoriilor de persoane prevăzute în textul de lege, identificarea acestora, verificarea datelor care le fac "suspecte de săvârșirea unor fapte ilegale" ori, după caz, "luarea măsurilor legale" față de acestea. Deși în cuprinsul textului nu se prevede expres luarea măsurii de reținere împotriva persoanelor supuse verificării, este neîndoielnic faptul că activitatea de verificare efectuată de poliție - activitate definită ca o "măsură administrativă" - implică restrângerea exercițiului libertății individuale și poate fi caracterizată, în termenii art. 23 din Constituție, ca o reținere.
- ✚ În concluzie, Curtea a constatat că măsura administrativă a conducerii la sediul poliției prevăzută de textul de lege criticat nu contravine prevederilor art. 23 alin. (3) din Constituție, dat fiind că activitatea denumită astfel se realizează "în cel mult 24 de ore", adică în limitele de timp prevăzute de acest text constituțional.
- ✚ De asemenea, prin Decizia nr. 80 din 16 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 246 din 7 aprilie 2014, Curtea a reținut că măsura conducerii administrative se constituie într-o veritabilă garanție a libertății individuale, în măsura în care sunt reglementate condițiile luării măsurii conducerii administrative și drepturile de care dispune persoana supusă acestei măsuri; astfel, polițistul - în exercitarea atribuțiilor sale legale - nu poate lua această măsură decât în condițiile stabilite de lege.
- ✚ Totodată, în jurisprudența sa în materia art. 5 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitor la dreptul la libertate și la siguranța persoanei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat incidența noțiunii de "privare de libertate" prin raportare la măsura escortării și prezenței persoanei în sediul poliției (a se vedea, spre exemplu, Hotărârea din 31 ianuarie 2017, pronunțată în Cauza Rozhkov împotriva Rusiei, paragraful 79, sau Hotărârea din 6 decembrie 2016, pronunțată în Cauza Ioan Pop și alții împotriva României, paragrafele 81 și 83). Curtea europeană a subliniat că pentru a stabili dacă cineva a fost "privat de libertate" în sensul art. 5 din Convenție, punctul de plecare trebuie să fie situația sa concretă și trebuie să se țină seama de o întregă gamă de criterii precum tipul, durata, efectele și modul de punere în aplicare a măsurii, reținând că art. 5 paragraful 1 se poate aplica și privărilor de libertate de foarte scurtă durată (a se vedea, spre exemplu, și Hotărârea din 23 februarie 2012, pronunțată în Cauza Creangă împotriva României, paragraful 93, Hotărârea din 21 iunie 2011, pronunțată în Cauza Shimovolos împotriva Rusiei, paragrafele 48-50, sau Hotărârea din 7 mai 2015, pronunțată în Cauza Emin Huseynov împotriva Azerbaidjanului, paragraful 82).
- ✚ Revenind la problema de neconstituționalitate invocată în prezenta cauză, Curtea reține că aceasta vizează, în esența sa, absența unei reglementări legale cu privire la durata maximă a măsurii administrative a conducerii persoanei la sediul poliției.
- ✚ Plecând de la considerentele reținute în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, instanța constituțională reține că măsura administrativă a conducerii persoanei la sediul poliției reprezintă o interferență asupra libertății individuale, a cărei reglementare, pentru a respecta dispozițiile art. 23 din Constituție, trebuie să se conformeze unui sistem de garanții legale eficiente, care să protejeze persoana în situația în care autoritățile publice, în aplicarea legii, iau anumite măsuri care privesc libertatea individuală. Dispozițiile art. 36 alin. (4) din Legea nr. 218/2002 impun astfel de garanții, stabilind că, în cadrul măsurii de conducere la sediul poliției, activitatea de verificare a situației de fapt și, după caz, de luare a măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției se realizează "de îndată". În jurisprudența sa, Curtea a

reținut că locuțiunea adverbială "de îndată" are sensul de imediat, numaidecât (a se vedea Decizia nr. 665 din 19 octombrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 4 aprilie 2022). Astfel, Curtea constată că stabilirea unei exigențe de ordin temporal cu privire la activitatea de verificare a situației de fapt și, după caz, de luare a măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției, activitate care trebuie să se realizeze imediat ce persoana a fost condusă la sediu, imprimă celeritate activităților întreprinse de polițist cu această ocazie. Curtea constată, așadar, că prevederile art. 36 alin. (4) din Legea nr. 218/2002 respectă exigențele de claritate, precizie și previzibilitate care trebuie să caracterizeze normele juridice, potrivit art. 1 alin. (5) din Constituție, și asigură, în același timp, garanțiile libertății individuale, consacrate de art. 23 din Constituție.

- ✚ În același timp, însă, o concluzie contrară rezultă din examinarea constituționalității dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 218/2002. Curtea reține că textul de lege criticat marchează momentul încetării măsurii conducerii persoanei la sediul poliției, stabilind că la momentul finalizării verificării situației persoanei și al luării măsurilor legale realizate cu ocazia măsurii conducerii persoanei, aceasta are dreptul să părăsească, de îndată, sediul poliției. Curtea reține că, și în acest caz, utilizarea sintagmei "de îndată" reprezintă o garanție a libertății individuale, care, însă, deși este necesară, nu este și suficientă. Astfel, Curtea constată că, în privința măsurii conducerii persoanei la sediul poliției, soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 36 alin. (5) din Legea nr. 218/2002, ca reper ad quem al măsurii, nu limitează durata acesteia. Aceeași concluzie, în sensul inexistenței unei reglementări legale cu privire la durata maximă a măsurii, rezultă și din analiza prevederilor legale criticate în ansamblul cadrului normativ în materie. În aceste condiții, Curtea constată că, din perspectiva art. 23 alin. (1) din Constituție, garanțiile prevăzute de art. 36 alin. (5) din Legea nr. 218/2002 nu sunt suficiente, fiind necesară consolidarea lor, prin limitarea în timp a duratei măsurii conducerii persoanei la sediul poliției. Astfel, Curtea reține că, pentru a fi conformă exigențelor constituționale privind libertatea individuală, măsura administrativă a conducerii persoanei la sediul poliției nu poate depăși durata maximă a reținerii, respectiv "nu poate depăși 24 de ore". Numai în acest fel se dă expresie siguranței persoanei, ca garanție a libertății individuale, și se respectă exigențele juridice ale statului de drept, în care drepturile și libertățile cetățenilor reprezintă valori supreme și sunt garantate.
- ✚ În consecință, Curtea constată că se impune în acest caz o obligație pozitivă din partea statului ce are ca obiect reglementarea, în cadrul legislației interne, a unei durate limitate a măsurii conducerii persoanei la sediul poliției, care să permită înlăturarea oricărei posibile acțiuni arbitrare și a eventualei încălcări a libertății individuale. Fără îndoială, în limitele fixate de art. 23 alin. (3) din Constituție și cu condiția implicită de a nu contraveni altor norme și principii constituționale, stabilirea duratei maxime a măsurii administrative a conducerii persoanei la sediul poliției se află în marja de apreciere a legiuitorului, care are rolul de a edicta reguli adecvate, accesibile, clare și previzibile, pentru a asigura o protecție eficientă a persoanelor împotriva oricărei ingerințe ilegale în exercițiul libertății individuale.

Corpul Național al Polițiștilor precizează că, potrivit art. 147 alin 1 din Constituția României *"Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept."*, iar potrivit alin. 4 din același articol *"Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor."*

Totodată precizăm că în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 21.06.2022 a fost publicată Legea 122/2022 pentru modificarea și completarea art. 36 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, care a adus modificări alineatelor aflate în discuția Curții Constituționale.

Forma art. 36 în vigoare în acest moment este:

”Art. 36

(4) Verificarea situației de fapt și, după caz, luarea măsurilor legale față de persoana condusă la sediul poliției se realizează de îndată, fără a depăși un termen de 8 ore de la momentul inițierii deplasării.

(4¹) În situația în care identitatea persoanei nu a putut fi stabilită în termenul prevăzut la alin. (4), acest termen se prelungește cu perioada necesară stabilirii identității, verificării situației de fapt și, după caz, luării măsurilor legale, fără a depăși un termen de 12 ore de la momentul inițierii deplasării.

(5) Polițistul are obligația de a permite persoanei să părăsească de îndată sediul poliției:

a) după finalizarea activităților, chiar dacă termenele prevăzute la alin. (4) și (4¹) nu au expirat;

b) după expirarea termenului prevăzut la alin. (4), dacă identitatea persoanei a fost stabilită;

c) după expirarea termenului prevăzut la alin. (4¹), chiar dacă identitatea persoanei nu a putut fi stabilită.”

BIROUL EXECUTIV CENTRAL

